

Prieigos prie neteisėtai skelbiamo autorių teisių saugomo turinio blokavimas

Simona Martinavičiūtė

Vilniaus universiteto Teisės fakulteto
Privatinės teisės katedros doktorantė
Saulėtekio al. 9, I rūmai, LT-10222 Vilnius, Lietuva
Tel.: (+370 5) 236 6170
El. paštas simona.martinaviciute@tf.stud.vu.lt

Blocking Access to Illegally Published Copyrighted Content

Simona Martinavičiūtė

(Vilnius University (Lithuania))

The rapid development of digital technologies and the digitization of copyrighted objects have opened the door to on-line copyright infringement. The illegal use of copyrighted content (music, films, TV series, sports broadcasts, etc.) is a complex problem that is difficult to tackle in the context of constantly evolving and changing technologies. One of the solutions to protect the interests of creators and legitimate businesses in the digital environment is to limit the availability of illegal content, i.e., blocking access to websites that host illegal content. The implementation of blocking has many practical problems and challenges as it involves competition between fundamental rights, i.e., the freedom of expression and information, the freedom to conduct a business, and the protection of intellectual property, and it is important to strike a balance between these rights. The article analyses the legal regulation of blocking in Lithuania and the decisions of the CJEU related to blocking in copyright infringement cases, which reveals the content of the principle of proportionality and seeks to assess and answer the question of whether the blocking established in Lithuania complies with the principle of proportionality or whether it is appropriate to expand blocking.

Keywords: blocking, copyright, piracy, proportionality, illegal use of copyrighted content.

Prieigos prie neteisėtai skelbiamo autorių teisių saugomo turinio blokavimas

Simona Martinavičiūtė

(Vilniaus universitetas (Lietuva))

Sparti skaitmeninių technologijų plėtra ir autorių teisės saugomų objektų skaitmeninimas atvėrė duris autorių teisių pažeidimams internete. Neteisėtai autorių teisių saugomo turinio (muzikos, filmų, serialų, sporto transliacijų ir kt.) naudojimas yra kompleksinė problema, kurią sudėtinga spręsti nuolat vystantis ir keičiantis technologijoms. Vienas iš sprendimo būdų, siekiant apsaugoti kūrėjų ir legalaus verslo interesus, skaitmeninėje aplinkoje riboti nelegalaus turinio prieinamumą, t. y. blokuoti prieigą prie svetainių, kuriose nelegaliai pateiktas patalpintas turinys. Blokavimo įgyvendinimas kelia daug praktinių problemų, nes susijęs su fundamentalių teisių, t. y. saviraiškos ir informacijos laisvės, laisvės užsiimti verslu ir intelektinės nuosavybės apsaugos konkurencija, todėl svarbu užtikrinti šių teisių pusiausvyrą. Straipsnyje analizuojama Lietuvoje taikomo blokavimo teisinis reguliavimas bei ESTT sprendimai, susiję su blokavimu autorių teisių pažeidimų byloje, kuriose atskleidžiamas proporcingumo principo turinys bei siekiama išsiskirti tikslo įvertinti ir atsakyti, ar Lietuvoje įtvirtintas blokavimas atitinka proporcingumo principą, ar tikslinga plėsti blokavimą.

Pagrindiniai žodžiai: blokavimas, autorių teisė, piratavimas, proporcingumo principas, neteisėtai autorių teisių saugomo turinio naudojimas.

Received: 13/05/2025. **Accepted:** 22/10/2025

Copyright © 2025 Simona Martinavičiūtė. Published by Vilnius University Press

This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License, which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original author and source are credited.

Ivadas

Neteisėtas autorių teisių saugomo turinio naudojimas internete yra kompleksinė problema, kurią sudėtinga spręsti nuolat vystantis ir keičiantis technologijoms, o kartu su jomis vystantis ir neteisėto naudojimo (piratavimo) paslaugų kokybei ir prieinamumui. Vienas iš sprendimo būdų, siekiant apsaugoti kūrėjų interesus ir legalius verslo modelius skaitmeninėje aplinkoje, yra riboti nelegalaus turinio prieinamumą. Europos Sąjungos (toliau – ES) įstatymų leidėjas laikosi šio požiūrio, todėl 2000 m. birželio 8 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2000/31/EB direktyvos dėl kai kurių informacinės visuomenės paslaugų, ypač elektroninės komercijos, teisinių aspektų vidaus rinkoje (toliau – Elektroninės komercijos direktyva) 18 straipsnis, 2001 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2001/29/EB dėl autorių teisių ir gretutinių teisių informacinėje visuomenėje tam tikrų aspektų suderinimo 8 straipsnio 3 dalis (toliau – Informacinės visuomenės direktyva) bei 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/48/EB dėl intelektinės nuosavybės teisių gynimo 11 straipsnis (toliau – Gynimo direktyva) numato teisinį pagrindą panaikinti prieigą prie interneto svetainių, kuriose neteisėtai patalpintas autorių teisių saugomas turinys (toliau – blokavimas) ir tokiu būdu kovoti su autorių teisių pažeidimais skaitmeninėje erdvėje bei mažinti neteisėto turinio naudojimą. Elektroninės komercijos, Informacinės visuomenės bei Gynimo direktyvų nuostatomis buvo siekiama suderinti nacionalines teisės sistemas ir autorių teisių apsaugos lygį valstybėse narėse. ES valstybėse direktyvų nuostatos buvo perkeliamos į nacionalinius teisės aktus, pritaikant jas prie kiekvienos valstybės teisės sistemos ypatumų. Lietuvoje direktyvų nuostatos, susijusios su autorių teisių saugomo turinio blokavimu, perkeltos į Lietuvos Respublikos autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymą (toliau – ATGTĮ) bei Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių (toliau – Elektroninių ryšių) įstatymą. Šių nuostatų įgyvendinimą detalizuoja Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2019 m. lapkričio 25 d. įsakymas Nr. IV-771 „Dėl privalomų nurodymų taikymo interneto prieigos paslaugų teikėjams tvarkos aprašo patvirtinimo“, taip pat Lietuvos radijo ir televizijos komisijos (toliau – LRTK) sprendimai dėl blokavimo. Šie teisės aktai sudaro Lietuvoje įtvirtintą blokavimo teisinį reguliavimą, kurį papildė Europos Sąjungos Teisingumo Teismo (toliau – ESTT) jurisprudencija bei nacionalinių teismų praktika, nustatanti jų aiškinimo ir taikymo kryptis.

Vis dėlto dėl direktyvų nuostatų dispozityvaus pobūdžio, gana abstraktaus ir lakoniško reglamentavimo bei paliktos galimybės valstybėms narėms savarankiškai pasirinkti teisių gynimo būdus tolesnis teisių gynimo būdų aiškinimas ir praktinis įgyvendinimas daugiausia formavosi nacionaliniu lygmeniu. Dėl šios priežasties ES jurisdikcijose labai skiriasi blokavimo rūšys, apimtis ir sąlygos. Dinaminis blokavimas (nurodymas blokuoti interneto prieigos paslaugų teikėjams esamus ir būsimus interneto domeno vardus, identifikuojančius interneto svetaines, kurios naudojamos neteisėtai viešai paskelbti autorių teisių saugomą turinį) ir tiesioginis blokavimas (blokavimas realiuoju laiku) taikomas ne visose ES valstybėse, nes ES teisės aktų leidėjas suteikta galimybė taikyti blokavimą kelia daug praktinių problemų bei reikalauja subtilios šalių interesų pusiausvyros. Blokavimo praktinis įgyvendinimas susijęs su ES pagrindinių teisių chartijoje (toliau – Chartija) įtvirtintų fundamentalių teisių, t. y. saviraiškos ir informacijos laisvės (Chartijos 11 straipsnis), laisvės užsiimti verslu (Chartijos 16 straipsnis) ir intelektinė nuosavybė apsaugos (Chartijos 17 straipsnio 2 dalis) konkurencija¹.

Praėjus daugiau nei dvidešimčiai metų nuo minėtų direktyvų priėmimo ES įstatymų leidėjas vis dar nuosekliai laikosi požiūrio, kad blokavimas gali būti veiksminga kovos su piratavimu priemonė. Europos Komisija, siekdama suderinti ES teisinį reguliavimą šioje srityje, 2023 m. gegužės 4 d. priėmė rekomendaciją dėl kovos su sporto ir kitų renginių tiesioginės transliacijos piratavimu internete (toliau –

¹ Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija (2016). *OL C 202*, p. 389–405.

Rekomendacija), kurioje valstybėms narėms rekomenduojama taikyti tiek dinaminį, tiek blokavimą realiuoju laiku. Europos Komisijos 2024 m. kovo 19 d. priimtoje rekomendacijoje dėl kovos su klastojimu ir intelektinės nuosavybės teisių gynimo stiprinimo priemonių, blokavimas taip pat rekomenduojama priemonė valstybėms narėms.

Lietuvoje blokavimas pradėtas taikyti 2006 m., bet šiuo metu taikomas mechanizmas reikšmingai pakitęs, išplėsta taikymo apimtis (įtraukiant dinaminį blokavimą). Visgi blokavimo realiuoju laiku, kuris svarbus tiesioginių renginių apsaugai, Lietuvoje kol kas nėra. Vertinant galimybę plėsti blokavimo teisinį reguliavimą bei įtvirtinti naują blokavimo būdą, svarbu užtikrinti proporcingumo principo įgyvendinimą, nes blokavimo teisinis reguliavimas susijęs su Lietuvos Respublikos Konstitucijoje (toliau – Konstitucija) įtvirtintos saviraiškos ir informacijos laisvės (Konstitucijos 25 straipsnis), laisvės užsiimti verslu (Konstitucijos 46 straipsnis) ir intelektinės nuosavybės apsaugos (Konstitucijos 23 straipsnis ir 42 straipsnio 3 dalis) teisių konkurencija², todėl privaloma siekti surasti teisingą pusiausvyrą, nė vienai iš šių teisių nesuteikiant nepagrįsto prioriteto, kad nebūtų iškreipiama kurios nors iš šių teisių esmė.

Proporcingumo principas vienas iš pagrindinių bei plačiausiai išvystytų ES teisės principų ir ESTT laikomas kertiniu iš visų bendrųjų ES principų, svarbus teisėkūros ir teisės taikymo srityse³. Šis principas laikytinas teisės sistemos instrumentu, skirtu subalansuoti tarpusavyje konkuruojančias fundamentalias teises ir vertybes, užtikrinant, kad nė viena iš jų nebūtų nepagrįstai iškeliama virš kitų ir kad taikomi ribojimai nepažeistų šių teisių esmės. ESTT praktika turi svarbią reikmę aiškinant šio principo taikymą ir įgyvendinimą, naudojant blokavimą. Nors riboti fundamentalias teises leidžiama tik vadovaujantis įstatymu, teismų sprendimais galima remtis, kai reglamentavimas nepakankamas (nėra aiškių įstatyme įtvirtintų taisyklių) arba neišsamus (nepateikia aiškaus atsakymo), kas dėl sparčiai besivystančių informacinių technologijų dažnai nutinka, siekiant reglamentuoti santykius skaitmeninėje erdvėje.

Straipsnio tikslas – įvertinti, ar Lietuvoje įtvirtintas blokavimo teisinis reguliavimas atitinka proporcingumo principą. Siekiant šio tikslo keliami *uždaviniai*: 1) išanalizuoti Lietuvoje taikomą blokavimo mechanizmą; 2) išnagrinėti svarbiausius ESTT sprendimus, susijusius su blokavimu autorių teisių pažeidimų byloje, kuriuose atskleidžiamas proporcingumo principo turinys; 3) palyginti, ar Lietuvoje įtvirtintas blokavimo teisinis reguliavimas atitinka proporcingumo principo išaiškinimą ESTT; 4) identifikuoti galimas teisinio reguliavimo korekcijas bei tobulinimo kryptis. Atsižvelgiant į tai tyrimo *objektas*: Lietuvoje taikomas blokavimo teisinis reguliavimas bei ESTT sprendimai, susiję su blokavimu autorių teisių pažeidimų byloje, kuriuose atskleidžiamas proporcingumo principo turinys. Straipsnyje naudojami šie mokslinio tyrimo *metodai*: istorinis metodas pasitelktas, siekiant atskleisti blokavimo teisinio reguliavimo raidą Lietuvoje; dokumentų analizės metodas naudotas, siekiant atskleisti ES, Lietuvos teisės aktų, ESTT, Lietuvos teismų sprendimų turinį bei vertinant ir taikant teisės moksle pateiktas įžvalgas; lyginamasis metodas naudotas vertinti Graikijos, Prancūzijos, Vokietijos, Italijos, Ispanijos ir Jungtinės Karalystės teisinį reguliavimą, susijusį su tiesioginių transliacijų blokavimu, ir palyginti jį su Lietuvos teisine sistema, kurioje toks mechanizmas šiuo metu nėra įtvirtintas; sisteminės analizės metodas naudotas siekiant išsiaiškinti sisteminius ryšius su kitų teisės šaltinių visuma. Be to, šiuo metodu remiamasi apibendrinant tyrimo rezultatus, darant išvadas ir teikiant pasiūlymus.

Lietuvos teisės doktrinoje trūksta mokslinių tyrimų, kuriuose išsamiai būtų analizuojama blokavimo ir proporcingumo principo sąveika bei vertinama ši priemonė saviraiškos, informacijos laisvės ir

² Lietuvos Respublikos Konstitucija. *Valstybės žinios*, 1992-10-25, Nr. 33-1014.

³ DANĖLIENĖ, Ingrida (2012). Proporcingumo principas administracinėje teisėje. Daktaro disertacija. Socialiniai mokslai, teisė (01 S). Vilniaus universiteto elektroninė publikacija [interaktyvus]. Prieiga per internetą: https://www.tf.vu.lt/wp-content/uploads/2016/08/Ingrida-Dan%C4%97lien%C4%97_Proporcingumo-principas-administracin%C4%97je-teis%C4%97je.pdf [žiūrėta 2025 m. kovo 1 d.], p. 59.

teisės užsiimti verslu konkurencijos kontekste. Šiame straipsnyje pirmą kartą nacionaliniu lygmeniu sistemingai nagrinėjamas šis klausimas, derinant teisinę analizę su praktinių problemų vertinimu. Tokiu būdu atskleidžiama, kaip veikia blokavimo priemonės, kokios yra jų technologinės ir teritorinės ribos bei kokių sunkumų dėl to kyla LRTK, priimančiai sprendimus dėl prieigos blokavimo. Todėl šio tyrimo rezultatai gali būti reikšmingi ne tik teisės doktrinos plėtrai, nacionalinei teisėkūrai tobulinti, bet ir LRTK veiklos efektyvumui.

Straipsnį rengiant nuosekliai analizuota mokslinė literatūra ir kiti šaltiniai parodė, kad Lietuvos teisės moksle nėra tyrimų ar monografijų, analizuojančių, ar įstatyme įtvirtintas blokavimo mechanizmas atitinka proporcingumo principą. Blokavimo mechanizmas tik fragmentiškai aptariamas Autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymo komentare, aiškinant ATGTĮ 78 straipsnį, o dalis teismų sprendimų, susijusių su blokavimu, 2022 m. Johano Baltrimo monografijoje „Teisinis argumentavimas informacinių technologijų kontekste“. Tarptautiniu mastu yra paskelbta reikšmingų studijų, kuriose nagrinėjamas proporcingumo principo taikymas blokavimo priemonėms. Tarp jų paminėtinas 2020 m. Giancarlo Frosio sudarytas straipsnių rinkinys „*The Oxford handbook of Online intermediary liability*“, kuriame išsamiai analizuojama interneto tarpininkų atsakomybė, 2019 m. Christophe Geiger, Elena Izyumenko „*Blocking orders: assessing tensions with human rights*“ straipsnis, analizuojantis blokavimo santykį su fundamentaliomis teisėmis, taip pat 2021 m. Giancarlo Frosio, Oleksandr Bulayenko atliktas tyrimas „*Study on Dynamic blocking injunctions in the European Union*“, kuriame apžvelgiama valstybių narių teismų praktika taikant blokavimą. Minėtame tyrime blokavimo patirtis Lietuvoje minima bendrame kontekste, tačiau atskirai neanalizuojama. Straipsnio rengimo metu buvo išanalizuoti ir Lietuvos mokslininkų darbai, nagrinėjantys proporcingumo principą platesniu aspektu, pvz., Ingridos Danėlienės 2012 m. daktaro disertacija „Proporcingumo principas administracinėje teisėje“. Rengiant straipsnį remiamasi išsamia ESTT jurisprudencijos, susijusios su prieigos prie interneto svetainių blokavimu, apžvalga. Paieška atlikta „*EUR-Lex*“ ir „*Curia*“ duomenų bazėse. Analizuojamas laikotarpis nuo 2000 m., kai priimta Elektroninės komercijos direktyva, padėjusi pagrindą tarpininkų atsakomybės institutui iki 2024 metų. Nors apžvelgiama visa atitinkama ESTT praktika, išsamiai analizuojamos tik tos bylos, kuriose suformuluotos naujos teisinės taisyklės arba esminiai išaiškinimai, turintys precedentinę reikšmę blokavimo priemonių taikymo kontekste. Atsižvelgiant į nurodytą problematiką ir į tai, kad Lietuvos teisės moksle ji nėra ištirta, straipsnis aktualus, originalus ir atitinkantis naujumo kriterijus.

1. Blokavimo teisinio reguliavimo raida Lietuvoje

2006 m. ATGTĮ 78 straipsnyje buvo įtvirtintas specialus autorių teisių gynimo būdas, t. y. prieigos prie neteisėtai skelbiamo autorių teisių saugomo turinio blokavimas. Ši priemonė apima draudimų taikymą ir privalomų nurodymų teikimą interneto paslaugų teikėjams. Šiam gynimo būdai būdinga tai, kad jam taikyti nėra būtina nustatyti civilinės atsakomybės sąlygas, todėl teisės gali būti ginamos sparčiau ir efektyviau. Vis dėlto tai taip pat didina perteklinio blokavimo riziką, nes kartu su pažeidžiančiu turiniu gali būti apribojama prieiga ir prie teisėto turinio. Iki 2019 m. prašyti taikyti šį specialų teisių gynimo būdą buvo galima tik kreipiantis dėl teisių gynimo bendra teismine tvarka. Toks teisinis reguliavimas pasižymėjo tam tikrais trūkumais – teisminis nagrinėjimas buvo laikomas pernelyg ilgu ir neefektyviu procesu, todėl, siekiant nedelsiant pašalinti neteisėtą turinį iš interneto, jis dažnai nesuteikdavo realios ir veiksmingos teisinės apsaugos autorių teisių turėtojams. Atsižvelgiant į šias aplinkybes, 2019 m. įsigaliojus naujai ATGTĮ 78 straipsnio redakcijai, blokavimo teisinis reguliavimas pakito, nes buvo nustatyta speciali šio gynimo būdo taikymo tvarka neteisminės procedūros pagrindu. Pakeitimai suteikė viešojo administravimo institucijai LRTK galimybę, gavus teismo sankciją, duoti privalomus nurodymus interneto prieigos paslaugų teikėjui

blokuoti tinklalapius, kuriuose yra skelbiamas autorių teisės pažeidžiantis turinys⁴. Siekiant kovoti su autorių teisių pažeidimais internete, 2021–2023 m. blokavimo mechanizmas buvo tobulinamas ieškant balanso, kuris teisiniu požiūriu reiškia konkuruojančių teisinių gėrių derinimą, jų pusiausvyros nustatymą⁵. 2021 m. lapkričio mėn. įsigaliojo ATGTĮ pakeitimai, kurie LRTK suteikė įgaliojimus duoti privalomus nurodymus mokėjimo, finansų ar kitai įstaigai nutraukti mokėjimus ar kitas finansines operacijas, susijusias su subjektu, vykdančiu veiklą, kuria autorių teisių saugomas turinys neteisėtai paskelbiamas internete, kurie gali būti taikomi kartu su privalomais nurodymais blokuoti prieigą prie interneto arba atskirai⁶. 2023 m. Elektroninių ryšių įstatymas papildytas 98 straipsniu⁷ bei dalis nuostatų iš ATGTĮ 78 straipsnio buvo perkelta į Elektroninių ryšių įstatymą (įskaitant dinaminį blokavimą⁸) bei tapo *lex generalis*, o ATGTĮ 78 straipsnis – *lex specialis*. Taikant principą „*lex specialis derogat legi generali*“⁹ Elektroninių ryšių įstatymo taisyklės taikomos klausimams, kurių nereglamentuoja ATGTĮ 78 straipsnis. Kiti pakeitimai iš esmės blokavimo mechanizmui neturėjo įtakos, o jais labiausiai spęsti teisės technikos ir vienodinimo klausimai¹⁰.

2. Lietuvos teisinio reguliavimo analizė proporcingumo principo aspektu

Skaitmeniniame amžiuje internetas tapo pagrindine informacijos gavimo ir sklaidos priemone. Prieiga prie interneto yra tiesiogiai susijusi su saviraiškos ir informacijos laisve, kurią saugo ES Pagrindinių teisių chartija ir Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencija (toliau – Konvencija), šią teisę saugo ir Konstitucija. Blokavimas gali turėti didelį poveikį saviraiškos ir informacijos laisvei, nes ribojama prieiga prie interneto svetainių, tačiau esant poreikiui bei tam tikroms sąlygoms teisė į saviraiškos ir informacijos laivę gali būti ribojama, nes visgi dauguma žmogaus teisių ir laisvių nėra absoliučios. Atsižvelgiant į aplinkybes, ribojimo apimtis bei dydis gali skirtis, tačiau jis turi būti proporcingas ir neiškreipiantis vienos ar kitos teisinės vertybės esmės¹¹. ESTT *Telekabel* bylos sprendime C-314/12 nurodė, kad derinant fundamentalias teises privaloma užtikrinti proporcingumo principą, bei aiškino šio principo

⁴ BIRŠTONAS, Ramūnas; LIAUKSMINAITĖ, Jūratė; MIZARAS, Vytautas (2024). *Lietuvos Respublikos autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymo komentaras*. Vilniaus universiteto leidykla, p. 480.

⁵ LENCKNER, Theodor (1986). The Principle of Interest Balancing as a General Basis of Justification. *Brigham Young University Law Review*, 9(1), 645.

⁶ Šie pakeitimai priimti siekiant stiprinti autorių teisių apsaugą bei riboti interneto svetainės, kurioje yra neteisėtai viešai skelbiamas autorių teisės saugomas turinys, valdytojų galimybę iš tokios veiklos gauti finansinę naudą. Pavyzdžiui, užblokavus interneto svetainę filmai.in, naudojantis finansų įstaigos UAB „Paysera LT“ teikiamomis paslaugomis, ir toliau buvo galima vykdyti finansines operacijas ir atsiskaityti už neteisėtai pateiktą turinį užblokuotoje interneto svetainėje (Autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymo 78 straipsnio pakeitimo projekto aiškinamasis raštas, 2021).

⁷ Priimant Elektroninių ryšių įstatymo 98 straipsnį buvo siekta suvienodinti institucijų, turinčių įgaliojimus duoti privalomuosius nurodymus riboti prieigą prie informacijos ar ją pašalinti, įgyvendinimo tvarką (pvz., teismo sankcionavimo taisyklės ir pan.) bei užtikrinti teisinio reguliavimo nuoseklumą, sistemingumą (Elektroninių ryšių įstatymo papildymo 98 straipsniu ... aiškinamasis raštas, 2023).

⁸ Dinaminis blokavimas reiškia, kad, gavus Teismo leidimą blokuoti originalią svetainę .pvz., Filmai.in, veidrodinė nelegali svetainės kopija, pvz., Filmai.eu, gali būti blokuojama be Teismo leidimo.

⁹ Principo *lex specialis derogat legi generali* esmė ta, kad, esant bendrosios ir specialiosios normų konkurencijai, yra taikoma specialioji norma (Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2000 m. spalio 18 d., 2008 m. sausio 21 d., 2008 m. kovo 15 d. nutarimai).

¹⁰ 2021 m. gegužės mėn. dar kartą pakoreguotas blokavimo mechanizmas, atlikta techninė pataisa bei išspręsta normų kolizija, kai bendroji taisyklė nustatyta įstatyme (nelegalių svetainių blokavimas leidžiamas tik su teismo sankcija), o išimtis iš jos (dinaminiam blokavimui atskiros teismo sankcijos nereikia) – poįstatyminiame teisės akte, t. y. Kultūros ministro įsakyme.

¹¹ LANKAUSKAS, Mindaugas (2007). Balansavimas tarp teisės į privatumą ir saviraiškos laisvės Europos Žmogaus Teisių Teismo jurisprudencijoje. ISSN 1392-1592. *Teisės problemos*, 2(56), 104.

turinį. Vertinant saviraiškos ir informacijos laisvės užtikrinimą svarbi byloje įtvirtinta taisyklė, kad *nacionaliniam teismui turi būti suteikta galimybė įvertinti, ar prieigos prie interneto svetainės panaikinimas yra proporcinga teisių gynimo priemonė*. Elektroninių ryšių įstatymo 98 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad LRTK privalo pirmosios instancijos administraciniam teismui (toliau – Teismas) pateikti prašymą¹², išduoti leidimą taikyti privalomus nurodymus. Teismas išnagrinėja prašymą išduoti leidimą taikyti privalomus nurodymus ir priima motyvuotą nutartį prašymą patenkinti arba atmesti. Taigi, Lietuvoje numatyta teisinio reguliavimo pirminės svetainės blokavimo atveju¹³ galimybė Teismui įvertinti, ar prieigos prie interneto svetainės panaikinimas yra proporcinga priemonė, tai Teismas daro sprendamas, ar sankcionuoti LRTK pateiktą prašymą. Teismo sankcionuotas sprendimas galioja visiems interneto prieigos paslaugų teikėjams Lietuvoje. Elektroninių ryšių įstatymo 98 straipsnio 2 dalyje nurodyta, kad Teismas priima motyvuotą nutartį prašymą patenkinti arba atmesti, taip pat numatyta, kad prašymas Teismo turi būti išnagrinėtas ir nutartis priimta ne vėliau kaip per tris darbo dienas nuo prašymo pateikimo momento. Analizuojant Teismo nutarčių turinį bei atsižvelgiant į įstatyme įtvirtintą gana trumpą laiką motyvuotai nutarčiai priimti, galima pastebėti, kad Teismas, sankcionuodamas LRTK prašymą, teisingumą vykdo tik formaliai, nes nenagrinėja bylos iš esmės, o nutartį priima pagal LRTK prašyme išdėstytas aplinkybes. Teismas, sankcionuodamas LRTK prašymą, remiasi tik vienos šalies (teisių turėtojų pateiktais ir įvertintais LRTK) įrodymais ir nesprendžia, ar interneto svetainėje pateiktas turinys neteisėtas.

Kita svarbi šioje byloje suformuota taisyklė, kad *užblokavus interneto svetainę vartotojui turi būti suteikta galimybė ginti galimai pažeistas teises teisme, kai tik sužinoma apie vykdymo priemones, kurių ėmėsi interneto prieigos teikėjas*. Elektroninių ryšių įstatymo 98 straipsnio 7 dalyje numatyta, kad LRTK, gavusi informacijos, kad pažeidimas, dėl kurio buvo duotas privalomas nurodymas, yra pašalintas, kreipiasi į privalomus nurodymus vykdančią subjektą įpareigodama juos per penkias darbo dienas nuo šio kreipimosi dienos atnaujinti prieigą prie užblokuoto interneto domeno vardo, identifikuojančio interneto svetainę¹⁴. Taigi, pagal dabartinį teisinį reguliavimą vartotojui nėra suteikta tiesioginė galimybė ginti savo galimai pažeistas teises teisme, tačiau sudaryta galimybė teises ginti per LRTK, kuri privalo imtis veiksmų dėl interneto svetainės „atblokavimo“, todėl galima daryti išvadą, kad ši ESTT suformuluota taisyklė nors netiesiogiai, tačiau įgyvendinta, be to, nėra dažnai taikoma. Nuo 2019 m., kai LRTK vykdo blokavimo veiklą, tik septynis kartus gavo tokio pobūdžio vartotojų pateiktą informaciją bei kreipėsi į interneto paslaugų teikėjus įpareigodama juos atnaujinti prieigą prie interneto svetainių¹⁵.

Analizuojant proporcingumo principą blokavimo kontekste svarbu paminėti ESTT nagrinėtą *Scarlet Extended SA prieš Sabam C-70/10* bylą, kurioje buvo išaiškinta, kad *draudžiama nustatyti interneto prieigos paslaugų teikėjams įpareigojimus įdiegti turinio filtravimo sistemas, nes šis įpareigojimas akivaizdžiai pažeistų atitinkamo interneto prieigos paslaugų teikėjo laisvę užsiimti verslu, nes pagal šį įpareigojimą interneto prieigos paslaugų teikėjas privalėtų įdiegti sudėtingą, brangiai kainuojančią, nuolatinę ir tik savo lėšomis finansuojamą informacinę sistemą*. ESTT šioje byloje taip pat pasisakė, kad įpareigojimas diegti filtravimo sistemą gali pažeisti informacijos laisvę, nes yra rizika, kad bus užblokuotas ne tik neteisėtas, bet ir teisėtas turinys. Įpareigojimas diegti turinio filtravimo sistemą būtų neproporcinga

¹² Iki įsigaliojant Elektroninių ryšių įstatymo 98 straipsniui Teismas sankcionuodavo LRTK priimtus sprendimus.

¹³ Elektroninių ryšių įstatymo 98 straipsnio 3 dalyje numatyta, kad Teismo leidimas taikyti privalomus nurodymus blokuoti interneto domeno vardą, identifikuojantį interneto svetainę, galioja ir vėlesniems privalomiems nurodymams blokuoti interneto domenų vardus, identifikuojančius tos interneto svetainės kopijas. Taigi, Teismo sankcija blokuoti pirminę svetainę, galioja ir tos svetainės kopijoms „veidrodinėms svetainėms“.

¹⁴ Prieš įsigaliojant Elektroninių ryšių įstatymo 98 straipsniui galimybė gaus informaciją apie panaikintą autorių teisių pažeidimą kreiptis į interneto paslaugų teikėją dėl prieigos prie interneto svetainės atnaujinimo buvo numatyta ATGTĮ 78 straipsnio 13 dalyje.

¹⁵ Duomenys gauti 2025 m. sausio 20 d. apklausus LRTK specialistą.

priemonė, o kova su autorių teisių pažeidimais turi vykti kitomis, labiau subalansuotomis priemonėmis, kurios nesukeltų pernelyg didelės naštos interneto prieigos paslaugų teikėjams bei nekeltų pavojaus informacijos laisvei. ESTT *Netlog prieš SABAM* byloje C-360/10 iš esmės pratęsė ir sustiprino savo ankstesnius argumentus *Scarlet Extended SA prieš SABAM* (C-70/10) byloje. Vertinant Lietuvoje esantį teisinį reguliavimą, reikalavimas interneto paslaugų teikėjams įdiegti turinio filtravimo sistemos nėra įtvirtintas, o teisė bei pareiga rūpintis teisių gynimu (vykdyti stebėseną internete bei nustačius pažeidimus kreiptis dėl teisių gynimo) palikta teisių turėtojams.

3. Galimos teisinio reguliavimo korekcijos ir tobulinimo kryptys

Nors Lietuva turi sukurtą blokavimo mechanizmą, tačiau esamas reguliavimas nenumato galimybės taikyti blokavimo priemonių realiuoju laiku sporto ir kitų renginių tiesioginės transliacijos (toliau – tiesioginės transliacijos) piratavimui internete. Lietuvoje įtvirtintas DNS blokavimas, kai blokuojamas interneto domeno vardas (toliau – DNS). Blokuojant prieigą DNS būdu užblokuojamas interneto svetainės pavadinimas, pvz., www.filmmai.in, tačiau interneto svetainės turinys išlieka pasiekiamas internete IP adresu. Šis blokavimo būdas kritikuojamas, pagrindiniu trūkumu nurodant neefektyvumą, nes interneto vartotojai gali jį apeiti. Internete dalijamasi instrukcijomis, kaip galima peržiūrėti užblokuotą turinį pakeičiant DNS, naudojant virtualų privatų tinklą (toliau – VPN). Reikia pripažinti, kad teisės efektyvumas skaitmeninėje erdvėje paprastai yra ribotas. Kai kurios teisinės priemonės gali būti neefektyvios dėl minėtos VPN technologijos, kuria naudojantis galima išvengti įvairių prieigos prie turinio internete suvaržymų ir aišės kitų technologijų, kurios naudojamos skaitmeninėje erdvėje šiuo metu ir bus išrastos ateityje¹⁶.

Praktinis blokavimo įgyvendinimas neabejotinai susiduria su iššūkiais. Piratinių interneto svetainių *8filmai.zip*, *Filmux.to*, *Animukas.tv* lankomumas auga, taigi, svetainės naudojamos, nors ir yra užblokuotos¹⁷. 2024 m. Lietuvos gyventojų nelegalaus turinio vartojimo lygio nustatymo tyrimo (toliau – Tyrimas) duomenimis, vertinant nelegalaus turinio prieigos būdus 11 proc. respondentų nurodė, kad, norėdami pasiekti turinį, pakeitė DNS nustatymus arba naudojo VPN arba kitas atblokavimo priemones, kiek rečiau buvo naudotasi „Tor“ ar kitomis anoniminėmis naršymą leidžiančiomis naršyklėmis (8 proc.)¹⁸. Kadangi interneto vartotojai vis tiek naudojami užblokuotomis interneto svetainėmis, darytina išvada, kad Lietuvoje taikomas DNS blokavimas nėra iki galo veiksminga autorių teisių gynimo priemonė. Vertinant blokavimo efektyvumą taip pat svarbu paminėti, kad Lietuvoje Teismo išduotas leidimas taikyti privalomus nurodymus blokuoti prieigą prie interneto svetainės taikomas tik Lietuvos teritorijoje, tad ne Lietuvos teritorijoje esantys vartotojai gali prieiti prie užblokuotų interneto svetainių ir jas naudoti.

ESTT *Telekabel* byloje suformavo taisyklę, kad *pareiga padengti blokavimo išlaidas ir blokavimo būdo parinkimas (sudėtingumas) yra svarbūs veiksniai vertinant proporcingumą, patiriamos išlaidos dėl blokavimo privalo nesukelti neproporcingos naštos interneto prieigos paslaugų teikėjams užsiimti verslu*. Lietuvos apeliacinio teismo¹⁹ sprendime interneto prieigos paslaugų teikėjai įpareigojami blokuoti

¹⁶ BALTRIMAS, Johanas (2022). *Teisinis argumentavimas informacinių technologijų kontekste*. Vilniaus universiteto leidykla, p. 145.

¹⁷ INAC intelektualinės nuosavybės apsaugos centras (2024). Audiovizualinis sektorius: neišnaudotas potencialas ir piratavimo iššūkiai [interaktyvus]. Prieiga per internetą: <https://inac.lt/lt/2024/12/06/audiovizualinis-sektorius-neisnaudotas-potencialas-ir-piratavimo-issukiai/> [žiūrėta 2025 m. balandžio 12 d.].

¹⁸ Lietuvos gyventojų nelegalaus turinio vartojimo lygio nustatymo tyrimas (2024) [interaktyvus]. Prieiga per internetą: <https://www.ltk.lt/tyrimai-ir-statistika/kulturos-tyrimai/lietuvos-gyventoju-nelegalaus-turinio-vartojimo-lygio-nustatymo-tyrima-178> [žiūrėta 2025 m. balandžio 12 d.].

¹⁹ Lietuvos apeliacinio teismo 2019 m. sausio 15 d. nutartis civilinėje byloje Nr. E2A-26-823/2019.

prieigą prie interneto svetainės savo lėšomis. Blokuojant DNS būdu, kai svetainės turinys yra nepanaikinas, o panaikinama tik prieiga prie svetainės, prieigos prie interneto paslaugų teikėjai turi nuolat blokuoti prieigą prie to paties turinio ir tai įgyvendinti savo lėšomis. Lietuvoje teisių pažeidėjai nuolat keičia domeno vardą (tai patvirtina LRTK sprendimai blokuoti veidrodines svetaines). Įpareigojimas interneto paslaugų teikėjus taikyti priemones, kurios iki galo nepasiekia savo tikslo gali sutrikdytą pusiausvyrą tarp fundamentalių teisių ir būti vertinamos, kaip laisvės užsiimti verslu ribojimu, todėl, siekiant užtikrinti proporcingumo principą, privaloma ieškoti būdų efektyvinti blokavimą. ESTT bylos *Stichting Brein prieš XS4ALL Internet BV* C- 610/15 sprendime ESTT išplėtė viešo paskelbimo sąvoką, apimdamas ir tarpininkus, kurie sudaro sąlygas pažeidimams. ESTT šioje byloje įtvirtino taisyklę, kad *tarpininkai, kurie sudaro sąlygas naudotojams lengviau rasti arba palengvina prieigą prie autorių teisių pažeidžiančio turinio gali būti laikomi prisidedančiais prie pažeidimų*. Interneto erdvėje galima rasti interneto svetainių²⁰, kuriose nurodoma, kaip pakeisti DNS nustatymus savo kompiuteryje, atblokuoti interneto svetainę bei tęsti neteisėtą turinio naudojimą, todėl siūlytina blokuoti interneto svetaines, kuriose nors ir nėra autorių teisių pažeidžiančio turinio, tačiau pateikta informacija, kaip atblokuoti interneto svetainę, kuri valstybės vardu pripažinta neteisėta. Įgyvendinant šį pasiūlymą siūlytina koreguoti ATGTĮ 78 straipsnio 3 dalį praplečiant normą bei nurodant, kad ... LRTK turi teisę duoti privalomus nurodymus pašalinti ar panaikinti galimybę pasiekti neteisėtai viešai paskelbtą autorių teisių saugomą turinį ir informaciją, kaip neteisėtai viešai paskelbtą autorių teisių saugomą pasiekti.

Tiesioginių transliacijų blokavimas yra svarbus tiesioginių renginių apsaugai bei yra įtvirtintas Graikijos, Prancūzijos, Vokietijos, Italijos, Ispanijos, Jungtinės Karalystės, kuri laikoma šios blokavimo būdo pradininke, teisės sistemose²¹. Svarbu pažymėti, kad Jungtinėje Karalystėje, kurioje labai populiari *Premier League*, ar Ispanijoje *La Liga* bei kitose valstybėse, kurios garsėja stipriomis sporto lygomis ar aukšto lygio sporto varžybomis tiesioginių sporto transliacijų teisės generuoja dideles pajamas, kurios gaunamos iš teisių pardavimo nacionaliniams ir tarptautiniams transliuotojams. Neteisėtos transliacijos reikšmingai mažina teisių turėtojų pajamas. Analizuojant galimybę Lietuvoje plėsti blokavimo priemones ir realiuoju laiku blokuoti tiesiogines transliacijas, svarbu nustatyti, ar tai būtų proporcinga priemonė. Svarstant tokio blokavimo būdo poreikį privaloma įvertinti, kad tiesioginės transliacijos paprastai trunka iki poros valandų, tad blokavimo priemonės turi būti įgyvendintos per labai trumpą laiką. Jungtinėje Karalystėje sporto transliacijos blokuojamos per tris minutes nuo transliacijos pradžios, o teismo leidimas blokuoti gaunamas visam sezonui. Šiuo metu Lietuvoje esantis blokavimo mechanizmas nėra tinkamas realiuoju laiku blokuoti tiesiogines transliacijas, nes nėra pritaikytas labai greitai reaguoti į pažeidimą. LRTK darbo praktika nėra orientuota į 24 valandas per parą vykdomą monitoringą, todėl institucija objektyviai negali užtikrinti greitos reakcijos į neteisėto turinio atsiradimą internete realiuoju laiku. Nors LRTK turi teisę duoti privalomus nurodymus interneto prieigos paslaugų teikėjams, ši teisė gali būti įgyvendinama tik gavus teismo sankciją. Tokia procedūra nėra suderinama su realiojo laiko reagavimo poreikiu, kai būtina imtis veiksmų per kelias minutes ar net sekundes nuo neteisėto turinio paskelbimo pradžios.

Siekiant aprašyti esamą mechanizmą ir blokuoti realiuoju laiku, LRTK arba kita įgaliota institucija galėtų būti įpareigota vykdyti tiesioginių transliacijų stebėseną, o interneto paslaugų teikėjai – blokuoti prieigą prie neteisėto turinio visą parą. Valstybėse, kuriose išvystyta tiesioginių sporto transliacijų rinka

²⁰ Straipsnio rengimo metu veikiančios interneto svetainės www.atblokuoti.lt; atblokuok.lt; www.anon.lt; www.github.lt ir pan. Dalis svetainių skirtos pateikti vartotojams informaciją, kaip apeiti blokavimą, dalyje svetainių yra ir kito turinio, o informacija apie svetainių atblokavimą yra tik dalis informacijos.

²¹ FROSIO, Giancarlo; BULAYENKO, Oleksandr (2021). *Study on Dynamic blocking injunctions in the European Union* [interaktyvus]. Prieiga per internetą https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3807277 [žiūrėta 2025 m. kovo 1 d.], p. 39–41.

dėl didelių finansinių nuostolių, kuriuos sukelia neteisėtas turinio naudojimas, tiek valstybė, tiek teisių turėtojai yra suinteresuoti ir pasirengę finansuoti papildomas blokavimo priemones. Tuo tarpu Lietuvoje vykusios diskusijos parodė, kad šiuo metu teisių turėtojai neturi realaus intereso investuoti į tokio pobūdžio mechanizmų taikymą, todėl šios priemonės galėtų būti svarstomos tik tuo atveju, jei atsirastų teisių turėtojų iniciatyva²², kadangi priešingu atveju jų įtvirtinimas galėtų neatitikti proporcingumo principo.

Išvados

1. Lietuvoje įtvirtintas blokavimo teisinis reguliavimas iš esmės atitinka proporcingumo principą, išplėtotą ESTT jurisprudencijoje, ir nepažeidžia kitų fundamentalių teisių – saviraiškos bei informacijos laisvės ir teisės užsiimti verslu.
2. Lietuvos teisinis reguliavimas atitinka pagrindines taisykles, suformuotas ESTT jurisprudencijoje byloje, susijusiose su prieigos prie interneto svetainių blokavimu autorių teisių pažeidimų atvejais. Pirminės svetainės blokavimo atveju teismui suteikta galimybė įvertinti, ar tokia priemonė atitinka proporcingumo principą, o vartotojui – teisė ginti galimai pažeistas teises, nors tai įgyvendinama netiesiogiai, per LRTK. Reikalavimas interneto paslaugų teikėjams įdiegti turinio filtravimo sistemas Lietuvos teisėje nėra įtvirtintas, o pareiga užtikrinti teisių gynimą – t. y. vykdyti stebėseną internete ir inicijuoti procedūras dėl teisių pažeidimų – palikta patiems teisių turėtojams.
3. Šiuo metu Lietuvoje galiojantis blokavimo mechanizmas nėra pritaikytas realiuoju laiku blokuoti tiesiogines transliacijas, kadangi teisės aktai numato pernelyg ilgą terminą LRTK gauti teismo leidimą privalomiems nurodymams taikyti. Vis dėlto realaus laiko blokavimas gali būti veiksmingas tik tuo atveju, kai jis įgyvendinamas nedelsiant – t. y. per kelias minutes nuo neteisėtos transliacijos pradžios.
4. Atsižvelgiant į Lietuvoje vykusių diskusijų rezultatus, šiuo metu nėra pagrindo plėsti blokavimo mechanizmo bei įtvirtinti blokavimą realiuoju laiku. Teisių turėtojai nėra išreiškę aiškaus suinteresuotumo dėl šių priemonių taikymo, o jų įgyvendinimas pareikalautų papildomų finansinių išteklių, kurių poreikis šiuo metu nėra pagrįstas. Tokios priemonės galėtų būti laikomos neproporcingomis, kadangi nebūtų grindžiamos realiu poreikiu ir būtinybe.
5. Nuolat tobulėjant skaitmeninėms technologijoms ir siekiant užtikrinti proporcingumo principą, privaloma ieškoti būdų efektyvinti blokavimą, nes įpareigojimas interneto paslaugų teikėjams savo lėšomis taikyti priemones, kurios iki galo nepasiekia savo tikslo, gali sutrikdyti pusiausvyrą tarp fundamentalių teisių ir būti vertinamas kaip laisvės užsiimti verslu ribojimas. Siūlytina koreguoti ATGTĮ 78 straipsnio 3 dalį, nurodant, kad „... LRTK turi teisę duoti privalomus nurodymus pašalinti ar panaikinti galimybę pasiekti neteisėtai viešai paskelbtą autorių teisių saugomą turinį ir neteisėtai viešai paskelbtą autorių teisių saugomą turinį informaciją.

Literatūra

Norminiai teisės aktai

Europos Sąjungos teisės aktai

Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija. OL C 202, 2016, 389–405.

Europos Parlamento ir Tarybos 2000 m. birželio 8 d. direktyva (EB) 2000/31/ dėl kai kurių informacinės visuomenės paslaugų, ypač elektroninės komercijos, teisinių aspektų vidaus rinkoje (Elektroninės komercijos direktyva). OJ L 178, 2000, 1–16.

²² Tiesioginių transliacijų blokavimo realiuoju laiku klausimas keltas Kultūros ministerijos kuruojamoje Teisinio reguliavimo ir praktinio teisės įgyvendinimo darbo grupėje. Viso šiam klausimui spręsti 2023-2024 m. organizuoti trys susitikimai.

Europos Parlamento ir Tarybos 2001 m. gegužės 22 d. direktyva (EB) 2001/29 dėl autorių teisių ir gretutinių teisių informacinėje visuomenėje tam tikrų aspektų suderinimo. *OJ L* 167, 2001, 10–19.
Europos Parlamento ir Tarybos 2004 m. balandžio 29 d. direktyva (EB) 2004/48/EB dėl intelektinės nuosavybės teisių gynimo. *OL L* 157, 2004, 45–86.

Lietuvos Respublikos teisės aktai

Lietuvos Respublikos Konstitucija. Lietuvos Respublikos piliečių priimta 1992 m. spalio 25 d. referendume. *Valstybės žinios*, 1992, 33-1014.
Lietuvos Respublikos autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymas. 1999 m. birželio 9 d., Nr. 50-1598. *Valstybės žinios*, 2024 m. gegužės 1 d. redakcija.
Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymas, 2004 m. balandžio 30 d., Nr. 69-2382. *Valstybės žinios*, 2025 m. sausio 1 d. redakcija.
Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2019 m. lapkričio 25 d. įsakymas Nr. IV-771 „Dėl Privalomų nurodymų taikymo interneto prieigos paslaugų teikėjams tvarko aprašo patvirtinimo“. TAR, 2019, 18793.
Lietuvos radijo ir televizijos komisijos priimti sprendimai dėl blokavimo [interaktyvus]. Prieiga per internetą: <https://www.rtk.lt/lt/teisine-informacija/sprendimai?decision=0> [žiūrėta 2025 m. kovo 1 d.].

Specialioji literatūra

BALTRIMAS, Johanas (2022). *Teisinis argumentavimas informacinių technologijų kontekste*. Vilniaus universiteto leidykla.
BALTRIMAS, Johanas (2022). Teisinio argumentavimo ypatumai bylose dėl interneto tarpininkų atsakomybės. *Teisė*, 123, 50–62 [interaktyvus]. Prieiga per internetą: <https://www.zurnalai.vu.lt/teise/article/view/28081/27352> [žiūrėta 2025 m. kovo 1 d.].
BALTRIMAS, Johanas; LANKAUSKAS Mindaugas (2014). Mokslo studija Argumentavimas remiantis teisės principais: Atkuriamasis ir plėtojamas būdai, Lietuvos teisės institutas [interaktyvus]. Prieiga per internetą: https://teise.org/wp-content/uploads/2023/01/Baltrimas_Lankauskas_studija.pdf [žiūrėta 2025 m. kovo 1 d.].
BIRŠTONAS, Ramūnas; LIAUKSMINAITĖ Jūratė; MIZARAS, Vytautas (2024). *Lietuvos Respublikos autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymo komentaras*. Vilniaus universiteto leidykla.
DANĖLIENĖ, Ingrida (2012). *Proporcingumo principas administracinėje teisėje*. Daktaro disertacija. Socialiniai mokslai, teisė (01 S). Vilniaus universiteto elektroninė publikacija [interaktyvus]. Prieiga per internetą: https://www.tf.vu.lt/wp-content/uploads/2016/08/Ingrida-Dan%C4%97lien%C4%97_Proporcingumo-principas-administracin%C4%97je-teis%C4%97je.pdf [žiūrėta 2025 m. kovo 1 d.].
FROSIO Giancarlo; GEIGER Christophe (2022). *Taking Fundamental Rights Seriously in the Digital Services Act's Platform Liability Regime* [interaktyvus]. *European Law Journal*. Prieiga per internetą: https://www.researchgate.net/publication/350320059_Taking_Fundamental_Rights_Seriously_in_the_Digital_Services_Act's_Platform_Liability_Regime_European_Law_Journal_2022_forthcoming [žiūrėta 2025 m. kovo 1 d.].
FROSIO, Giancarlo; BULAYENKO, Oleksandr (2021). *Study on Dynamic blocking injunctions in the European Union*. Prieiga per internetą https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3807277 [žiūrėta 2025 m. kovo 1 d.].
FROSIO, Giancarlo; BULAYENKO, Oleksandr (2021). Website blocking injunctions in flux: static, dynamic and live. *Journal of Intellectual Property Law & Practice*, 16(10), 1127–1143. [interaktyvus]. Prieiga per internetą: <https://doi.org/10.1093/jiplp/jpab107> [žiūrėta 2025 m. kovo 1 d.].
FROSIO, Giancarlo (2020). *The Oxford handbook of Online intermediary liability*. Oxford University Press.
GEIGER, Christophe; IZYUMENKO Elena (2019). *Blocking orders: assessing tensions with human rights*. Center for International Intellectual Property Studies Research Paper [interaktyvus]. Prieiga per internetą: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3392253 [žiūrėta 2025 m. kovo 1 d.].
LANKAUSKAS, Mindaugas (2007). Balansavimas tarp teisės į privatumą ir saviraiškos laisvės Europos Žmogaus Teisių Teismo jurisprudencijoje. *Teisės problemos*, 2(56) [interaktyvus]. Prieiga per internetą: <https://teise.org/wp-content/uploads/2023/01/2007-2-lankauskas-1.pdf> [žiūrėta 2025 m. kovo 1 d.].
LENCKNER, Teodor (1986). The Principle of Interest Balancing as a General Basis of Justification [interaktyvus]. *Brigham Young University Law Review*, 9-1-1986 [interaktyvus]. Prieiga per internetą: <https://digitalcommons.law.byu.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1484&context=lawreview> [žiūrėta 2025 m. kovo 1 d.].
LINDSAY, David (2017). *Website blocking injunctions to prevent copyright infringements: proportionality and effectiveness* [interaktyvus]. Prieiga per internetą: https://www.unswlawjournal.unsw.edu.au/wp-content/uploads/2017/11/404_10.pdf [žiūrėta 2025 m. kovo 1 d.].
MIZARAS, Vytautas (2009). *Autorių teisė*. II tomas, Vilnius: Justitia.

Teismų praktika**ES Teisingumo Teismo praktika**

UPC Telekabel Wien GmbH prieš Constantin Film Verleih GmbH, Wega Filmproduktionsgesellschaft mbH [ESTT] Nr. C-314/12 [2014-03-27] ECLI:EU:C:2014:192.

Scarlet Extended SA prieš Société belge des auteurs compositeurs et éditeurs (SABAM) [ESTT] Nr. C-70/10 [2010-02-05] ECLI:EU:C:2011:771.

Scarlet Extended SA prieš Société belge des auteurs compositeurs et éditeurs (SABAM) [ESTT].

Stichting Brein prieš Ziggo BV, XS4ALL Internet BV [ESTT] Nr. C-610/15 [2017-06-14], ECLI:EU:C:2017:456.

Lietuvos teismų sprendimai

Lietuvos apeliacinio teismo 2019 m. sausio 15 d. nutartis civilinėje byloje Nr. E2A-26-823/2019.

Kiti šaltiniai

ANGELOPOULOS, Christina (2014). *CJEU in UPC Telekabel Wien: A totally legal court order...to do the impossible* [interaktyvus]. Prieiga per internetą: <http://copyrightblog.kluweriplaw.com/2014/04/03/upc-telekabel-wien/> [žiūrėta 2025 m. kovo 1 d.].

Europos Sąjungos intelektinės nuosavybės tarnyba (2023). *Online copyright infringement in the European Union films, music, publications, software and TV (2017-2022)* [interaktyvus]. Prieiga per internetą: <https://www.euipo.europa.eu/en/publications/online-copyright-infringement-in-eu-2023> [žiūrėta 2025 m. kovo 1 d.].

GOEBEL, Dominik; FRADINGER, Yasmin (Gassauer-Fleissner) (2015). *Austria: UPC-Telekabel II/kino.to, Supreme Court of Justice of Austria, 4 Ob 71/14s, 24 June 2014* [interaktyvus]. Prieiga per internetą <http://copyrightblog.kluweriplaw.com/2015/03/09/austria-upc-telekabel-iikino-to-supreme-court-of-justice-of-austria-4-ob-7114s-24-june-2014/> [žiūrėta 2025 m. kovo 1 d.].

INAC Intelektinės nuosavybės apsaugos centras (2024). Audiovizualinis sektorius: neišnaudotas potencialas ir piratavimo iššūkiai [interaktyvus]. Prieiga per internetą: <https://inac.lt/lt/2024/12/06/audiovizualinis-sektorius-neisnaudotas-potencialas-ir-piratavimo-issukiai/> [žiūrėta 2025 m. balandžio 12 d.].

Lietuvos radijo ir televizijos komisijos ataskaita 2024 m. [interaktyvus]. Prieiga per internetą: <chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.rtk.lt/uploads/documents/files/administracine-informacija/Lrtk-veiklos-ataskaitos/LRTK%20veiklos%20ataskaita%20uz%202024.pdf> [žiūrėta 2025 m. balandžio 12 d.].

Lietuvos gyventojų nelegalaus turinio vartojimo lygio nustatymo tyrimas (2024) [interaktyvus]. Prieiga per internetą: <https://www.ltk.lt/tyrimai-ir-statistika/kulturos-tyrimai/lietuvos-gyventoju-nelegalaus-turinio-vartojimo-lygio-nustatymo-tyrima-178> [žiūrėta 2025 m. balandžio 12 d.].

Workshop 19 June 2019 on IPR enforcement/website-blocking in Lithuania Recommendation Report (2019).

Travaux préparatoires

Autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymo projekto aiškinamasis raštas (2021). *Autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymo 1, 2, 3, 5, 11, 15, 21, 22, 23, 25, 32, 42, 46, 48, 51, 53, 56, 58, 59, 63, 65, 68, 70, 72(9), 72(10), 72(12), 72(13), 72(30), 72(31), 75, 78, 80, 87, 89, 91, 92, 93, 95, 96 straipsnių, 3 priedo pakeitimo ir įstatymo papildymo 15(1), 15(2), 21(1), 22(1), 22(2), 40(1), 40(2), 40(3), 57(1), 65(1) straipsniais, VIII ir IX skyriais, įstatymo projekto Nr. XIVP-1253 aiškinamasis raštas* [interaktyvus]. Prieiga per internetą: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAK/009ed8b05f0811ecb2fe9975f8a9e52e?jfwid=-iycdfagzy> [žiūrėta 2025 m. kovo 1 d.].

Autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymo 78 straipsnio pakeitimo projekto aiškinamasis raštas, Prieiga per internetą: <https://eseimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAP/79f22c50c52811eb91e294a1358e77e9?jfwid=mw3a6xsfa> [interaktyvus]. [žiūrėta 2025 m. kovo 1 d.].

Simona Martinavičiūtė yra Vilniaus universiteto Teisės fakulteto Privatinės teisės katedros IV kurso doktorantė, rengia mokslo daktaro disertaciją „Prieigos prie interneto svetainių blokavimas kaip autorių teisių gynimo būdas“. Jos mokslinių interesų sritys – privatinė teisė, intelektinės nuosavybės teisė.

Simona Martinavičiūtė is a 4th-year doctoral student at the Department of Private Law, Faculty of Law, Vilnius University. She is preparing her doctoral dissertation “*Blocking Access to Websites as a Method of Protecting Copyrights*”. Her areas of scientific interest include private law and intellectual property law.